

IZHAJA VSAK DAN

Več od nedeljav in praznikov od 5., od ponedeljka od 3. zjutraj. Posredniški list, se prodaja po 3 avd. (6 stot.) v mnogih tiskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Pistoiji, Sekani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele št. po 5 avd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini in dolžini. Ocene: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, stvarnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačuje se in uveljavlja v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez doplačane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnine za nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 2-00, za pol leta Kren 1-00.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekelci se ne vračajo. Naročnine, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Naredni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik beneserji lista „Edinost“. — Tiskarna „Edinost“ — vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Pošilje-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Razbijalci in vandali iz dne 4. septembra pred sodiščem.

Razprava odgodjena vsled boleznine ene priče.

Gotovo so še vsem živo v spominu dogodki iz dne 4. septembra t. l., o priliki prihoda pulske „N. R. O.“ v Trst. Naši predragi sosede so bili onega dne vzprizorili pravo gonjo proti nam. Junaki so popolnoma razdeljali kavarno „Minerva“ in poškodovali skoraj vse slovanske banke, ter napadali posamezne Slovence.

A te dogodke dovolj opisuje obtožnica, ki jo prinašamo niže v doslovnem prevodu.

Iz imen obtožencev je jasno, da so ti junaki pravi „puro sangue“. Mejnimi so: Dukić, Madritz, Tomé, Leiler, Müller in celo Juriša.

Dva teh junakov imata komaj 15 let. Najstarejša dva imata vsaki 36 let, dočim so ostali vsi 17, 18, 19, 20, 21 in k večjemu 22-letni mladeči.

Mejnimi je šest regnikolov, a eden je analfabet.

No, ti junaki so danes prišli pred sodišče, na odgovor radi dogodkov iz dne 4. septembra.

Predseduje razpravi deželno-sodni svet. Clarici; votanje so deželnosodna svetnika Parisini in baron Farfoglia ter preiskovalni sodnik dr. Alberti. Obtožbo vzdržuje sam državni pravdnik dr. Zencovich. Branitelj je šest, in sicer odvetniki dr. Petronio, dr. Baseggio, dr. Mussafia, dr. Rossi, dr. Pangrazi in dr. Lomas.

Potem, ko je konstatoval generalije vseh 16 tožencev, je predsednik prečital sledečo

Obtožnico.

Št. 3059/10

Gospodu preiskovalnemu sodniku, sekcija XIII.

C. kr. deželno sodišče, kakor sodišče prve instance!

C. kr. državno pravdnštvo v Trstu, videvši §§ 13, 51, 56, 112 kaz. p. r.

toži:

I.

1. 21-letnega Alojzija Dukića, pok. Iv. in Marije r. Grumalato, doma iz Trsta katolika, samskega stanu, dimnikarja, ne-kaznovanega;

2. 19-letnega Silvija Tagliapietra od Feliksa in Marije r. Marković, doma iz Bui, brez veroizpovedanja, samskega stanu, mehanikarja, že kaznovanega;

3. 21-letnega Teodora Madritz od Lorenca in Marije r. Peperle, doma iz Trsta, brez veroizpovedanja, samskega stanu, privatnega uradnika, ne-kaznovanega;

4. 30-letnega Ivana Tomé od Jakoba in Viktorije r. Dorigo, doma iz Trsta, katolika, samskega stanu, težaka ne-kaznovanega;

5. 20-letnega Josipa Vidali od Josipa in Katarine r. Mignorini, doma iz Pule, brez veroizpovedanja, samskega stanu, privatnega uradnika, že kaznovanega;

6. 21-letnega Alberta Leiler od Alberta in Ane, doma iz Trsta, katolika, samskega stanu, občinskega uradnika, ne-kaznovanega;

7. 36-letnega Kozma Nuzzi pok. Mihaela in Nunziate r. Pudignan, doma iz Massafre (provincije Lecce v Italiji) katolika, oženjenega, že kaznovanega;

8. 15-letnega Cesarja Ancona od Feliksa in Elizabete r. Vita, rojenega v Trstu a pristojnega v Padovo, židovskega veroizpovedanja, samskega stanu, agenta, ne-kaznovanega;

9. 17-letnega Marija Valle od Avrelija in Antonije Gregorutti, doma iz Trsta, katolika, samskega stanu, privatnega uradnika, že kaznovanega;

10. 15-letnega Viktorja Bevilacqua od Leopolda Weiss in Marije Bevilacqua, doma iz Vidma v Italiji, katolika, samskega stanu, elektrotehničnega vajenca, že kaznovanega;

11. 18-letnega Henrika Müller od Iv. in Avrelije r. Delgrassi, doma iz Poreča, katolika, samskega stanu, slikarja, že kaznovanega;

12. 18-letnega Alojzija Morossi od Hijacinta in Viktorije, doma iz Maniago v Italiji, katolika, samskega stanu, sladodarja, ne-kaznovanega;

13. 17-letnega Gennaro Russo od Josipa in Ane r. Garganese, doma iz Parganana (provincija Bari v Italiji) katolika, samskega stanu, elektrotehnika, ne-kaznovanega;

14. 19-letnega Henrika Fabris pok. Petra in Ane r. Simšič, doma iz Trsta, katolika, samskega stanu, čevljarja, analfabeta, ne-kaznovanega;

15. 36-letnega Alberta De Santi, nezakonskega sinu Marie De Santi, rojenega v Trstu a pristojnega v Benetke, katolika, samskega stanu, terasirja, ne-kaznovanega;

16. 17-letnega Marija Juriša od Pompeja in Ivanke r. Ciprioto, doma iz Trsta, katolika, samskega stanu, mesarja, ne-kaznovanega;

da so dne 4. septembra 1910, tu, skupaj in dogovorjeno med seboj in z drugimi, ki so še ostali nepoznani,

a) zlohotno poškodovali tujo lastnino za znesek preko K 200.— in sicer

1. razbili šipe, zrcala, posodo, stolice, mize in druge predmete kavarne „Minerva“ v hiši št. 22 ulice dell'Acquedotto, provzročivši lastnikom zakonskima Josipu in Josipini Kranjc škodo v znesku K 1968.90,

2. razbili nekaj šip knjigarne Josipa Gorenjec v ul. Valdirivo št. 40, provzročivši za 140 kron škodo,

3. razbili nekoliko velikih šip prostorov „Živnostenske Banke“ v hiši št. 30. ulice S. Nicolò in ul. Cassa di Risparmio, provzročivši za K 80.50 skupne škode,

5. razbili napisno tablo in eno šipo „Ljubljanske kreditne Banke“ na Korzu, provzročivši za K 177 škode,

6. razbili napisno tablo „Tržaške Trgovsko-obrtne Zadruga“ nad vrati hiše št. 2 v ulici S. Francesco d'Assisi, in nekoliko šip istih hišnih vrat, provzročivši za 60 K skupne škode,

7. poškodovali napisno tablo babice Margarite Rogelj v ulici S. Francesco št. 6, provzročivši za 10 K škode,

8. razbili nekoliko šip v vratih, hiše št. 22 v ulici dell'Acquedotto in eno šipo vratarjeve lože v veži iste hiše, provzročivši za 20 K škode;

b) da so poleg tega o priliki dogodkov ad a) izvrševaje navedena zlohotna poškodovanja z lučanjem kamenja in drugih predmetov provzročili nevarnost za življenje in za osebno varnost drugih ljudi — torej zločina javnega nasilstva, predvidjenega v § 85 a, b, kaz. zak., kaznjivega v smislu § 86 kaz. zak., kazenska mera od enega leta do pet let.

II.

1. Teodora Madritz, ad I.

2. Henrika Müller, ad I.

3. Alberta De Santi, ad I.

da so dne 4. septembra 1910, tu, v družbi z drugimi individui, ki so ostali nepoznani

a) toženca Müller in De Santi napadla in zlostavila v ulici Carducci nekoliko Slovencev;

b) toženec napadel in zlostavil na trgu della Barriera vechia nekega Mihaela Žgonc, ob kateri priliki je ta poslednji zadobil lahke telesne poškodbe —

in da so s tem, ne da bi imeli nekega toženca nad napadenimi osebami nikani oblast, ne vzroka smatrati jih krivim zločina, škodljivimi ali nevarnimi, zabranili istim osebam rabo njih osebne svobode — torej zločina javnega nasilstva, predvidjenega v § 93 kaz. zak. in kaznjivega v smislu § 94 kaz. zak. II. kazenska mera.

III.

1. Marijo Valle, ad I.

2. Gennaro Russo, ad I.

3. Henrika Fabris, ad I.

4. Alberta De Santi, ad I.

da so dne 4. septembra 1910, tu,

a) toženci Valle, Russo in Fabris v družbi in z drugimi osebami, ki so ostale nepoznane, ko je več c. kr. redarjev interveniralo v ulici Nuova, da store konec ekscesov več oseb, ki so lučale kamenje proti neki slovanski banki, zalučali kamenje proti rečenim redarjem,

b) toženec De Santi, ko ga je c. kr. redar Vincencij Bronzin aretoval radi dogodka navedenega pod II. a), suval istega

redarja in se mu trgal iz rok skušavši se na ta način rešiti — in da so se s tem, De Santi potom dejanskega zlostavljenja, a toženci Valle, Russo in Fabris tudi potom nevarnih groženj in oboroženo roko, uprli osebam, ki so navedene v § 68 kaz. zak., in to v hipu, ko so rečene osebe vršile svojo službo, in v svrhu, da bi na ta način preprečili izvršitev te službe, — torej zločina javnega nasilstva predvidjenega v § 81 kaz. zak. in kaznjivega v smislu § 82 kaz. zak.; druga kazenska mera za toženca Valle, Russo in Fabris, a prva kazenska mera za toženca De Santi.

IV.

Marija Juriša, ad I.

da so dne 4. septembra 1910, ko so nekateri c. kr. redarji v ulici Giosue Carducci, kjer se je bila nabrala večja gruča ljudi, veleli istim naj se razidejo. ni hotel pokoriti temu vzkazu, — torej delikta predvidjenega in kaznjivega po § 283 kaz. zak.

Razlogi.

Dne 4. septembra t. l. okolu 11. ure predpoludne je bila puljska „Narodna delavska Organizacija“ priredila s parnikom izlet v naše mesto, da obišče tukajšnjo „Narodno delavsko Organizacijo“.

Treba tu povedati, da so se z italijanske strani že nekoliko dni prej dvigali protesti in obdržavali tudi protestni sestanki proti nameravanemu izletu, ki se ga je smatralo kakor izzivanje narodnega čuta in kršenje italijanskega značaja mesta, vsled česar je morala policijska oblast vkreniti najširše odredbe za ohranitev javnega reda.

A dogodki, ki so se odigrali onega jutra in ki so močno motili javni red na veliko škodo tuje lastnine in v nevarnost življenja in osebne varnosti družih ljudi, služijo v dokaz, da so bili nasilni čini — ki jih je izvršila množica ljudi takoj po prihodu izletnikov — sad že prej določene načrta v svrhu, da se da duška strankarskemu sovraštvu.

In res, kakor je o tem tudi pisal neki tukajšnji dnevnik, takoj ko so se je v pristanišču prikazal parnik z izletniki, se je bila zbrala množica ljudi na koncu pomola sv. Karola, in ko je parnik plul mimo pomola, ga je množica (tu citira obtožnica doslovno »Piccolove« besede: »fu salutato con fischii tanto sonori...«) »pozdravila« s tako sonornim žvižganjem, da bi moglo osramotiti mogočni žvižg sirene, ki daja znamenja za delavni urnik v svobodni luki.

Kmalu po izkrcanju izletnikov se je množica demonstrantov podala po raznih ulicah mesta in ob ponovnem vsklikanju: „Evviva Trieste italiana! Abbasso i sciavi!“ je tej množici demonstrantov uspelo izvršiti določeni načrt.

Ko so šli demonstrantje po ulici Valdirivo in ko so prišli pred knjigarno nekega Josipa Gorenjec, slovanske narodnosti, je bilo nenadoma zalučano kamenje proti rečeni knjigarni in s tem razbite nekatere velike šipe, provzročivši na ta način lastniku škodo v znesku 140.— K.

Tekom lučanja kamenja se je slišalo mej demonstranti ponovno vpitje: „Fora el sciao porco, deghe al sciao, abbasso i sciavi, fora i sciavi, butté le tabelle zò, daghe dentro, daghe dentro!“ (Citatelj naj si te vsklike prevede sam. Op. ur.) a na to je množica ob vskliku „Andemo avanti!“ šla naprej in se podala v ulico S. Francesco d'Assisi, kjer je začela lučati kamenje proti hiši št. 2, v kateri ima svoj sedež „Trgovsko obrtna zadruga“. Tu so demonstrantje sneli napisno tablo rečene Zadruga in pobili šipe hišnih vrat.

Za tem so demonstrantje sneli slovansko (obtožnica pravi prav za prav: slovansko) napisno tablo, ki je visela na zidu hiše št. 6 v isti ulici in je bila last babice Josipine Rogelj, na kar se je ob vskliku: „Andemo al caffè Minerva, andemo dal sciao!“ množica podala proti ulici dell'Acquedotto.

Prišedši pred kavarno Minerva, ki se nahaja v hiši št. 22 rečene ulice in je last nekega Josipa Kranjc, so demonstrantje, ob vskliku „abbasso i sciavi!“ s

kamenjem razbili velike šipe in zrcala in in obenem vdrli v kavarno in tam razbili posodo, stolice in mize.

Mej lučanjem kamenja, ki je merilo tudi proti veži iste hiše, tako, da so bile razbite nekatere šipe hišnih vrat in portirjeve lože v veži, je pa bilo tudi večkrat vstreljeno z revolverjem, povečavši na ta način osebno nevarnost.

Škoda, ki je bila o tej priliki provzročena lastniku kavarne „Minerva“, je bila ocenjena približno na 2000 kron.

V nadaljnjem obhodu demonstrantov, so se ti vstavili v ulicah, kjer imajo svoj sedež slovanske banke in so se silnih lučanjem kamenja razbili velike šipe „Živnostenske Banke“ v ulici S. Nicolò in v ulici Nuova, „Jadranske Banke“ v ulici S. Nicolò in ulici Cassa di Risparmio in nadpisno tablo in eno veliko šipo „Ljubljanske kreditne Banke“ na Korzu.

Lučali so kamenje tudi na trgu pri Rdečem mostu proti „Ustredni Banki českih Spošitelov“, ne da bi tu provzročili kako škodo. pač pa provzročivši resno nevarnost za osebe, ki so se nahajale na javni ulici, o čemer priča dejstvo, da je bila neka branjevka lahko ranjena od kamna, ki jo je bil zadel.

Posebne okolnosti, pod katerimi so bile vzprižene demonstracije ob dohodu izletnikov in veliki gori navedeni izgrede, dokazujejo, da je bilo zločinsko dejanje, ki pripada kaznivosti predvidjeni po § 85 a, b, kaz. zak., sad že prej sklenjenega dogovora, vsled česar mora z ozirom na določilo § 5 kaz. zak. vsaki vdeleženeec tega dogovorjenega zločinskega podjetja odgovarjati za skupni rezultat činov vseh oseb, ki so se vdeležile tega kazenskega zakonu nasprotujočega dejanja.

Rezultati uvedene kazenske preiskave so dokazali, da so se današnji toženci, skupaj z drugimi osebami, ki so pa ostale nepoznane, vdeležili gori navedenih nasilstev.

In v resnici priča Anton Demarco trdi, da je mej gručo razgrajalec brezdomno spoznal toženca Müllerja, Bevilacqua, Madritza, Dukića, Tagliapietra, Vidali, Tomé in Leilerja. Ta priča trdi, da je videl toženca Bevilacqua lučati kamenje proti knjigarni Gorenjec v ulici Valdirivo. Dalje trdi ta priča, da je videl, ko so demonstrantje prišli v ulico San Francesco d'Assisi, da sta toženca Dukić in Tagliapietra snela napisno tablo babice Rogelj, a ko so prišli demonstrantje pred kavarno „Minerva“, da je videl toženca Müllerja, Bevilacqua, Dukića, Tagliapietra, Tomé in Leilerja lučati kamenje in druge predmete proti kavarni in vdeležiti se poškodovanj v notranjem delu iste kavarne.

Priča Demarco trdi tudi, da je bil toženec Vidali provzročitelj onih ekscesov, ker da je on vodil množico z enega na drugi kraj, in celo, da je potem, ko so bili ekscesi v ulici Valdirivo in v ulici S. Francesco d'Assisi izvršeni, z vsklikom „Avanti, andemo al Caffè Minerva!“ (Naprej, idimo h kavarni Minerva!) povedel množico k rečeni kavarni.

Dalje trdi priča Demarco, da je videl, da so bili toženci Tagliapietra, Dukić in Madritz o priliki napada na kavarno „Minerva“ oboroženi z revolverji.

Demarco je tudi videl toženca Mülleja in Bevilacqua, ko sta lučala kamenje proti slovanskim bankam v ulici S. Nicolò in v ulici Nuova.

Priča Matej Lovretić je videl toženca Dukića, a on in priča Zorko Drufovka sta videla toženca Morassi, dočim je priča Luka Durante videl toženca Nuzzi, — v gruči onih, ki so v ulici Valdirivo kričaje „Eviva Trieste italiana, abbasso i sciavi!“ lučali kamenje proti knjigarni Gorenjec, in se tako vdeležili silnega napada na to knjigarno.

Toženca Russo, ki obdolžuje soobtoženca Valle, da se je vdeležil lučanja kamenja v ulici Nuova proti redarjem, ko so bili ti prihiteli, da bi razpoldili razgrajalce, ki so napadali tam nahajajoče se slovanske banke, obdolžuje pa redar Vincencij Cesar, da se je in on, Russo, vde-

ležil istih napadov. Imenovani redar trdi namreč, da je videl tudi toženca Russo lučati kamenje proti „Jadranski Banki“ in proti redarjem.

Redar Anton Zoff pa trdi, da je videl toženca Fabrisa v družbi onih, ki so lučali kamenje proti „Živnostenski banki“ in da je on, Fabris, lučal kamenje tudi proti njemu, Antonu Zoffu; a iz izpovedbe priče Antona Matešić izhaja, da je bil toženec Juriša mej onimi, ki so bili izvršili napad na kavarno „Minerva“ in da je celó on, Juriša, z nekim kolom razbijal šipe te kavarne.

Priča Marko Anzulović je videl toženca Ancona lučati kamenje proti „Jadranski banki“. Ta priča trdi celó, da je videl, kako je toženec Ancona, v hipu, ko je bil s kamnom razbil eno veliko šipo, začel vpiti proti tovarišem: „Avanti senza paura!“

Okolnosti, pod katerimi se je izvršila aretacija toženca De Santi, dokazujejo, da se je bil i on pridružil množici razbijalcev v gori povedano zločinsko svrhu.

Dokazalo se je namreč, da je bil napad — na podlagi prej dogovorjenega načrta — namenjen ne le proti tuji lastnini, temveč tudi proti osebam se slovanske strani, kajti na več točkah mesta tekom obhoda množice demonstrantov je bilo napadenih, zlostavljenih in izpostavljenih resni nevarnosti več oseb slovanske narodnosti, katere so na ta način, poleg telesne poškodbe, trpele tudi kršenje njih osebnosti.

A mej onimi, ki so zakrivali taka dejanja, ki se označajo zločinom predvidjenim po § 93 kaz. zak., so bili prepoznani toženci Henrik Müller, Albert De Santi in Teodor Madritz, kar je dokazano potom izpovedb priče Stefana Spazzapan, Frana Gržina, Vincenca Bronzin in Josipa Kobau.

Priča Stefan Spazzapan in Fran Gržina trdita, da sta videla toženca Müllerja v družbi množice demonstrantov, ki so v ulici Giosuè Carducci napadali in zlostavljali vsacega človeka, o katerem so po zunanosti sodili, da je Slovenec, in Müller je bil aretovan ravno v hipu, ko je bil napadel nekega Slovence in ga bil s pestmi.

In pod ravno takimi okolnostmi je redar Vincenc Bronzin aretoval toženca Alberta De Santi, ki je bil tudi v ulici G. Carducci v družbi z drugimi demonstranti, nenadoma napadel nekega Slovence, vdarivši ga s tako silo, da ga je podrl na tla. Ko je bil De Santi na to proglašen aretovan, se je skušal s silo iztrgati iz rok redarja Bronzina, in šele s pomočjo drugih redarjev je bilo možno odvesti toženca v zapore. Ko so mu na policijski preiskali žepe, so našli pri njem kamen, kar dokazuje, da se je on udeležil zločinskega načrta, ki je bil izveden na škodo tuje lastnine; in te okolnosti postavljajo na laž toženčovo opravičevanje, češ, da je bil vzel oni kamen v svrhu, da bi se v slučaju branil.

Enak napad je bil izvršen zvečer dne 4. septembra na trgu della Barriera vecchia, kjer je bil neki Mihael Žgonc nenadoma napaden od več oseb, ki so ga bile s palicami in s pestmi na način, da je zadobil več telesnih poškodb.

Mej onimi, ki so se udeležili tega napada, je bil prepoznani toženec Madritz,

kar izhaja iz izpovedbe redarja Josipa Baduliča.

Povedano je že, da so razgrajali o priliki, ko so napadali slovanske banke v ulici S. Nicoló in v ulici Nuova, dali duška svojemu besu tudi proti redarjem, ki so bili prihiteli tja, da store konec onim eksczesom, in da so lučali kamenje proti policijskim funkcionarjem, in da sta bila redarja Vincenc Cesar in Anton Zoff celó zadeta od kamnov.

Za to dejanje, ki tvori zločin javnega nasilstva predvidjenega po § 81 kaz. zak., morajo odgovarjati toženci Russo, Fabris in Valle, in sicer na podlagi izpovedb imenovanih redarjev in na podlagi obdolžitve toženca Russo na rovaš soobtoženca Valle.

In v smislu § 81 kaz. zak. se je moralo pozvati na odgovor tudi toženca De Santi, ker se je o že omenjeni priliki skušal nasilno izviti iz rok redarja Vincenca Bronzin.

Na podlagi izpovedbe redarja Kamenjčka se je pa moralo pozvati toženca Juriša na odgovor radi dejanja, ki je navedeno in označeno v točki IV. dispozitive.

Toženci zanikajo, da bi bili krivi, češar se jih dolži, a vspricho izpovedb priče, stojé na slabih nogah dokazi, ki jih nekateri toženci navajajo, da bi vgotovili svoj alibi o priliki dogodivših se eksczesov, in to toliko bolj, ker ni bila v procesu dana nobena okolnost, ki bi bila mogla vzbuditi dvom o verodostojnosti obtoževalnih prič.

Tako obtožnica, ki na zaključku predlaga zaslisanje 37 prič in predčitanje 74 spisov, poleg raznih osebnih dokumentov tožencev, kakor kazenskih listov in drugih.

Po obtožnici:

Po prečitjanju obtožnice je toženec Russo izjavil, da se odpove branitelju dr. Lomasu. Na kar je odvetnik Petronio izjavil, da prevzame on obrambo toženca Russo.

Za tem je predsednik javil, da priča Anton Demarco ne more priti na razpravo, ker je bolan in se nahaja v bolnišnici.

Državni pravdnik je izjavil, da se zadovoljuje s tem, da se prečita izpovedba te priče.

Branitelj dr. Pangrazi se je temu protivil in izjavil, da absolutno zahteva, da priča Demarco pride osebno na razpravo, ker obtožba proti njegovim branjencem sloni glavno na izpovedbah priče Demarco. Predlaga torej, da se razprava odgodi v to svrhu. Obenem prosi, da bi se njegovim branjencem dovolila začasna svoboda.

Dr. Petronio se je pridružil temu predlogu, dočim so se ostali branitelji izjavili nasprotnimi odgovoriti razprave.

Po več nego pol ure trajajočem posvetovanju je sodišče, zaslisaši mnenje državnega pravdnika glede ločitve razprave proti tožencem, ki so obtoženi na podlagi izpovedb priče Demarco od ostalih, sklenilo odgoditi razpravo v ozirih vseh 16 tožencev.

V utemeljevanju tega sklepa je rečeno, da je sodišče smatralo za absolutno potrebno, da se priča Demarco, ki je glavna obtoževalna priča, zasliši osebno.

slednjič je on privolil v to, da jo spremi do doma. Med potjo ji je pa zopet začel očitati, da ima ljubavno znanje z drugimi moškimi in iz tega očitania je nastal mej njima prepir, katerega konec je bil, da je ona njega zabodla z nožem, katerega je imela — kakor je sama povedala — pripravljeno že poprej.

Ko so vzeli njeno izjavo na zapisnik, so morilko Marijo Rossi odvedli v zapore.

Na vmorjenčevem truplu so zdravniki konstatovali, da so mu bila prebodena pljuča na levi strani.

Samomor. Danes zjutraj ob 7. in pol uri je bila zdravniška postaja pozvana na pomoč v hišo št. 13 v ul. Antonio Caccia. Ko je pa zdravnik prišel tja, so mu povedali, da so dotičnika, ki je potreboval njegove pomoči, že prenesli v bolnišnico.

Slo se je namreč za 34-letnega Emilijsa Reggio, vdovca s tremi otroci, stanujočega v gori rečeni hiši, ki je bil s samomorilnim namenom izpil neki strup.

Mej tem, ko so čakali zdravnika se zdravniške postaje, je bil nekdo pohitel v bolnišnico, od koder so takoj poslali dva moža z nosilnico. A nesrečnež je umrl med potjo, ko so ga nesli v bolnišnico. Nato so mrtvo truplo prenesli v mrtvašnico pri sv. Justu.

Vzroki samomora niso znani.

Se en samomor. 24-letni Jurij Eizinger, uradnik pri državni železnici, stanujoči v hiši št. 28 v ulici Pindemonte se je danes opoldne v svojem stanovanju obesil.

Našli so ga okoli 2. ure popoldne že mrtvega. Za vzroke samomora se ne ve. — Truplo samomorilca je bilo puščeno na stanovanju.

Nesreča na delu. 50-letni težak M. Pahor, stanujoči v Rocolu št. 66, je delal včeraj predpoludne v skladišču št. 9 v svobodni luki. Na delu je pa tako nesrečno padel, da se je težko pobil na spodnjem delu telesa, vsled česar je bil k njemu pozvan zdravnik se zdravniške postaje, ki mu je podelil najnujnejšo pomoč in ga dal potem prenesti v bolnišnico.

Hudega mačka je imel danes zjutraj 38-letni Albert Martinuzzi, natakak v kavarini degli Specchi in stanujoči v ulici della Ferriera št. 31. Ob 11. uri in pol predpoludne ga je namreč neki redar našel ležečega na tleh v ul. Barriera.

Ker ni redar vedel, kaj da mu je, je pozval zdravnika se zdravniške postaje, ki je pa takoj spoznal, da je za Martinuzzi je bolezen najboljše zdravilo nekoliko ur spanja, vsled česar ga je dal odvesti domov.

Književnost in umetnost

„Zvonček“, list s podobami za slovensko mladino, 11. številka. Ta list, ki ima zelo zanimivo vsebino, pripravno za mladino, priporočamo najtopleje vsem družinam.

Dr. V. Korun: Spake satire, humoreske in drugo. V Ljubljani 1910. Ig. pl. Kleinmayr & Bamberg. O tej knjigi spregovorimo o priliki kaj več.

Lev. N. Tolstoj: Kazaki. Prevedel Josip Knaflič. Založil dnevnik „Edinost“. — Največi ruski pisatelj sedanje dobe, ki je ravnokar umrl, v tej knjigi z nedosežno realistiko opisuje življenje med kazaki. — Povest spada med najboljše Tolstojeve spise, zato jo toplo priporočamo.

Tri pripovedi grofa Tolstega. Izdal dnevnik „Edinost“. Ta knjižica prinaša tri drobne povesti umrlega pisatelja, ki bodo gotovo vsakomur ugajale. Tudi to knjižnico priporočamo v nakupovanje.

Obe knjigi se dobivata v knjigarni Jos. Gorenjca v Trstu in po vseh knjigarnah na Slovenskem.

BRZOJAVNE VESTI.

TURČIJA.

Vlada ne odstopi.

CARIGRAD 28. Vest, ki so jo prinesli neki vnani listi, da misli ministerstvo odstopiti, ne odgovarja resnici.

Turška zbornica za krščanske cerkve.

CARIGRAD 28. Zbornica je dovolila 40.000 funtov za gradnjo manjšinskih cerkev v Makedoniji.

Za bosanske izseljence.

CARIGRAD 28. Vlada je predložila zbornici predlogo za novi kredit v znesku 15.000 kron za podpiranje mohamedanov, ki se izselijo iz Bosne in naselijo v Makedoniji.

Vprašanje Krete.

CARIGRAD 28. Naznanjen odgovor krečanskih zaščitnih oblasti, ki so izjavile, da hočejo čuvati suverena prava Turčije in ki označa postopanje krečanske skupščine za otročje, je turško vlado zadovoljil. Na zahtevo porte, naj se vprašanje Krete definitivno reši, je odgovorila le ena zaščitna sila, da še ni prišel čas za to.

Nesreča v rudniku. - 40 oseb ubitih.

AKLAHOMA 28. Radi eksplozije plinov v nekem rudokopu Asphaltne družbe v bližini Antlens-a je prišlo 40 oseb ob življenje.

Revolucionarno gibanje v Meksiki končano.

MEKSIKO 28. Vlada je sedaj popolnoma udušila nemire. Zvezni kongres je izrekel zaupanje predsedniku Porferiu Diazu.

Nove pristojbine za vojske.

DUNAJ 29. „Fremdenblatt“ javlja, da stopijo s 1. decembrom v veljavo po vojnem ministru predlagane in v delegacijah odobrene nove pristojbine za moštvo.

Obisk kralja Petra v Vatikanu.

BELGRAD 29. Med srbsko vlado in Vatikanom se vrše pogajanja radi obiska kralja Petra pri Vatikanu. S tem bi bila zopet vzpostavljena zveza med Srbijo in Vatikanom, ki je bila pretrgana od smrti kralja Aleksandra.

Novi topovi za Srbijo.

BELGRAD 29. Vlada je naročila pri Kruppu v Essenu 60 gorskih topov, ker je bila ponudba Kruppa ceneja nego ona francozke trdnice Schneider v Creuzotu.

Potovanje kralja Petra.

BELGRAD 29. Kralj Peter bo potoval sredi januarja v Rim, ker je nade, da bo prestolonaslednik do takrat že toliko ozdravil, da bo lahko zastopal kralja v vladnih poslih.

Nova češka delniška pivovarna družba.

PRAGA 29. Včeraj se je vršilo v zborovalni dvorani trgovinske zbornice v Plznu ustanovni občni zbor češke plzenske delniške pivovarne. Društvo je bilo ustanovljeno na podlagi statuta, ki jih je odobrila državna uprava. Aporte prevzame „Živnostenska banka“.

Danski kralj na Dunaju.

DUNAJ 29. Danes je dospel sem v strogem inkognitu danski kralj.

Albanski ustaši.

CARIGRAD 29. Volf v Skadru (Albanija) javlja, da so se vsi albanski begunci vrnili iz Črnogore ter se podvrgli turškim oblastim.

Proti avtonomiji Irske.

BALGAST 29. (Reuter) Sinoči se je vršilo pod prostim nebom veliko zborovanje unionistov, katerega se je udeležilo kakih 20.000 oseb. Govorniki so izjavili, da ako bo sprejeta home-rule (avtonomija za Irsko), se bodo Angleži na Severnem Irskem proti isti vpirali s tem, da ne bodo plačevali davke in se poslužili še drugih ostriših sredstev.

Neko notranje posvetovanje pristašev angleškega gospodstva je sklenilo nabirati denar, spraviti vse svoje pristaše v en polk, nakupiti orožje in se ustaviti s silo uvedbi home-rule. Bilo je takoj podpisanih 10.000 funtov šterlingov (24.000 K).

Širite EDINOST

**Dnevnik
EDINOST
v Trstu**

Dnevnik „Edinost“ v Trstu je založil naslednje knjige:

- 1) „Vohun“. Spisal J. F. Cooper. Cena K 1.60.
- 2) „Tri povesti grofa Leva Tolstega“. Cena 80 vinar.
- 3) „Kazaki“. Spisal L. N. Tolstoj. ... Posl. Jos. Knaflič. - Cena K 1.60.
- 4) „Prva ljubezen“. Spisal Iv. Sergejevič Turgenev. Poslov. Dr. Gustav Gregorin. Cena K 1.—
- 5) „Poljub“. Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. - Spisala Karolina Světa. Poslovenil F. P. Cena 80 vinar.
- 6) „Beseda o slovanskem obrednem jeziku pri kat. Jugos ovenih“ (Malo odgovora na škola Nagla poslovno pastirsko pismo v pouk sl. ljudstvu). Cena 30 vin. Cisti dobiček te knjižice je namenjen zgradbi novega poslopja slovenske šole pri sv. Jakobu v Trstu.

Vse te knjige se dobivajo v Tiskarni „Edinost“ in v vseh knjigarnah po Slovenskem po povzetju ali proti naprej poslanemu znesku. Pošt. posamezne knjige 20 vin. več.

Ljubavna tragedija.

Minolo noč, med ponedeljkom in torkom okoli 3. ure, je bila zdravniška postaja telefoničnim potom pozvana na pomoč v ulico delle Sette Fontane. A ko je zdravnik prišel na naznačeno mesto, je našel ležečega na tleh v luži krvi, že mrtvega človeka. Pokojnik je imel grozno rano na levi strani prsi.

Pozvana je bila takoj sodna komisija, sestavljena iz preiskovalnega sodnika dr. a Luccardi, sodnega avskultanta g. Jedlowskega in — za policijo — dr. a Grassl-na.

Ves dogodek se je prikazoval zelo zagonetnim. Ni se vedelo ne kdo je bil umorjen, ne kdo ga je umoril. Vse, kar se je vedelo o tem dogodku, je bilo sledeče:

Okoli 2. ure in pol po polnoči je šel neki g. Peter Valasco po ulici delle Sette Fontane, in tam je videl neko žensko in nekega moškega, ki sta se pričkala. Slišal je celó, da je moški rekel besede: „Tega nisem jaz rekel; to je rekel nekdo drugi.“

Na to je on šel dalje svojo pot, a ko se je kmalu zatem ozrl, je videl moškega ležati na tleh, dočim je šla ženska dalje po ulici delle Sette Fontane.

Valasco se je nato približal ženski in jo vprašal: „Je li vaš soprog oni, ki ste se z njim tako prepirala?“

— „Ne“, je odgovorila ona, „je neki pijanec, ki me je nadlegoval.“

Nato je šla ona dalje po ulici della Tesa. Valasco je pa povedal nekemu redarju, kako da sta se moški in ženska prepirala in da je moški obležal na tleh. Redar je na to stopil bliže in videl, da je na tleh ležeči moški ranjen. Pohitel je na

stražnico, od koder je bila telefonično pozvana zdravniška postaja.

Ko je sodna komisija opravila svoj posel, je bilo truplo pokojnika prenešeno v mrtvašnico pri sv. Justu.

Danes ob 11 1/2 predpoludne se je pa javila na policijskem komisariatu pri sv. Jakobu 25-letna Marija Rossi pok. Antona, stanujoča z materjo Marijo v ulici Rigutti št. 21.

Predstavivši se na komisariatu, je Marija Rossi povedala, da je ona vmorila onega moškega, čegar truplo je bilo najdeno v ulici delle Sette Fontane. Povedala je dalje, da je bil pokojnik 33-letni električar Rudolf Zadnikar, stanujoči v ul. del Rivo št. 9.

Ona da je imela z njim že štiri leta ljubavno razmerje. Imela da je z njim 3 otroke, katerih sta dva vmrla, a eden še živi.

Pred kakimi to meseci da jo je hotel Zadnikar zapustiti. Dolžil jo je namreč, da mu ni zvesta, in da se razumeva z drugimi moškimi.

Ker ji je bil vsled tega odpovedal vsako denarno podporo, ga je ona tožila za alimentacijo otroka in z razsodbo iz dne 24. t. m. je sodišče obsodilo Zadnikarja, da jej mora plačevati po 3 krone na teden.

Sinoči sta bila ona in Zadnikar skupaj v krčmi na vogalu ulic S. Maurizio in Solitario. Iz krčme sta bila šla v neko kavarno v ulici S. Maurizio, kjer sta ostala do polnoči.

Ko sta odšla iz kavarne, je ona zahtevala, da jo spremi domov, a on ni hotel. Sprehajala sta se nekoliko časa, in